

เทศน์เช้า วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๙

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ธรรมะคือสัจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาใน พระธรรมๆ ไง

ความเป็นธรรม ความยุติธรรม ทุกคนเรียกร้องทั้งนั้นนะ แต่เราให้ความยุติธรรมของตัวเองไม่เป็นไง ถ้าเราให้ความยุติธรรมของตัวเองเป็น เห็นไหม

ทางโลก มนุษย์ต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย เราต้องมีหน้าที่การงานของเรา ถ้ามีคุณธรรมในหัวใจ มันคิดแต่เรื่องบวกไป คนมองโลกบวก คิดบวก มันไม่มีความทุกข์ความยากจนเกินไป แต่ถ้าเป็นกิเลสต้นเหตุความทะยานอยากมันคิดลบไป คิดลบมันก็ลบตั้งแต่ตัวเราเองนี่แหละ เกิดมาไม่มีอำนาจวาสนา เกิดมาวาสนาน้อย

แต่ถ้าเป็นคนคิดบวก เห็นไหม เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ เรามีสติมีปัญญาแสวงหาปัจจัยเครื่องดำรงชีวิตของตน แล้วถ้าดำรงชีวิตของตนนะ จิตใจที่เป็นธรรมๆ ไง หน้าที่การงานของเราอาบน้ำต่างน้ำเพื่อมารักษาร่างกายของตน แต่ถ้าเป็นธรรมๆ จิตใจที่ดีงาม จิตใจที่ดีงามขึ้นมาแล้วฝึกหัดปฏิบัติของตน ถ้าฝึกหัดปฏิบัติของตนนะ ถ้ามันดับเครื่องได้

หลงตาใช้คำนี้เลยละ คนเราเกิดมา เครื่องยนต์ติดมาตั้งแต่ตอนเกิด แล้วก็ไปสิ้นเอาตอนตาย มันไม่เคยดับเครื่องเลย

เครื่องยนต์ที่ไม่เคยดับ มันใช้แล้วมันสึกหรอ สึกหรอแล้วมันไม่สะดวกของมัน แล้วถ้าดับเครื่องได้ ดับเครื่องได้คือสัมมาสมาธิ หยุดทั้งหมด ถ้ามันหยุดของมันนะ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ คนดับได้มากได้น้อยไง

เห็นไหม เวลาเครื่องดับแล้วมันไม่ดับ ขณิกสมาธิก็ติดเล็กๆ น้อยๆ อุปจาระ เครื่องดับ
มันดีงาม อับปนาในระดับสนิทเลย

“สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี”

เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา มันมีกรรมเก่า กรรมใหม่ ถ้ากรรมเก่า กรรมใหม่
กรรมเก่าทุกคนมันมีของมันมา ถ้ามีของมันมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสเอาไว้ว่า
คนที่เกิดมาแล้วเห็นหน้ากัน ไม่เคยเกิดเป็นญาติ เป็นพี่เป็นน้องกันชาติใดชาติหนึ่งไม่มี พอไม่มี
ขึ้นมา มันก็มีเวรมีกรรมต่อกันมาไง

ถ้ามีเวรมีกรรมต่อกันมา เห็นไหม สิ่งที่ดีงาม เราเห็นแล้วเราชื่นใจ สิ่งที่เราเห็นแล้วมันขัดอก
ขัดใจ เห็นแล้วเราวางของเราไว้ สิ่งที่ดี อะไรที่มันถูกต้องชอบธรรม นั้นนะกรรมเก่า ถ้ากรรมเก่า
กรรมเก่าแล้วเป็นอย่างไร กรรมเก่าก็ของเก่าไง แล้วปัจจุบันละ กรรมใหม่ละ

นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อนาคต มัน
หมุนเวียนของมันไป มีรูป มีนาม ที่ไหนมีรูป มีนาม ที่ไหนมีนาม มีการเคลื่อนไหว การ
เคลื่อนไหว เคลื่อนไหวของมันไป เห็นไหม

นี่ก็เหมือนกัน หัวใจของเรา เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา ศีลธรรมะของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นภาคปริยัติ มันเป็นภายนอก เป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า มีสติมีปัญญานะ มันกอบโกยมาเป็นผลประโยชน์ของตนนะ

ถ้าคนไม่มีสติไม่มีปัญญา มันก็กองไว้นั้นแหละ ตัวเองไม่ได้อะไรเลย แล้วคิดลบๆ ไป
ตลอด คิดลบก็เป็นเรื่องของกรรมเก่า กรรมที่มันปิดกั้นหัวใจของตน แล้วสำคัญตนนะนะ
ยิ่งใหญ่ มีสติมีปัญญาไง

คนคิดบวกๆ คิดบวกๆ นี่มันเป็นกรรมของสัตว์ แล้วเราเกิดมามันก็เป็นกรรมของเรา ถ้า
กรรมของเรา พังธรรม พังธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันสร้างตรงนี้ไง องค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ได้พระอัสสชิ แล้วได้ปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ เวลาไปเดิน
จงกรมๆ เวลาเดินจงกรมอยู่ วิมุตติสุขๆ วิหารธรรม

ยสะๆ เขามีปราสาท ๓ หลังเหมือนกัน

“ที่นี่เดือดร้อนหนอ ที่นี่วุ่นวายหนอ”

มีปราสาท ๓ หลังนะ มันมีแต่เรื่องขัดอกขัดใจ มีแต่เรื่องบีบคั้นในหัวใจทั้งนั้นนะ แล้วก็หนีออกจากบ้านมาเหมือนกัน มาเห็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเดินจงกรมอยู่

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ

“ยสะ ที่นี่ไม่เดือดร้อน ที่นี่ไม่วุ่นวาย”

ที่นี่คือที่หัวใจ

กายกับใจๆ ใจ สิ่งที่มีปราสาท ๓ หลังเอาไว้หลับนอน มีทรัพย์สมบัติเอาไว้เลี้ยงปากเลี้ยงท้อง แต่หัวใจมันเร่ามันร้อนใจ “เดือดร้อนหนอ เดือดร้อนหนอ”

ถ้าเป็นเรานะ ไม่เดือดร้อนหรอก ปราสาท ๓ หลัง มีเงินมีทองใช้จ่ายฟุ่มเฟือย โอ้ย! มีความสุขมาก

ความสุขทางโลกใจ อามิส

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ “ที่นี่ไม่เดือดร้อน ที่นี่ไม่วุ่นวาย” เทศน์ให้ยสะฟัง ได้เป็นพระโสดาบัน

พ่อแม่ตามหาลูก ลูกชายคนเดียว มีปราสาท ๓ หลัง ทรัพย์สมบัติจะเอาไว้ให้ใคร

มาถึง บังไว้ เทศน์สอนพ่อแม่ พ่อแม่ได้อนาความี

สิ่งว่าพระยสะได้เป็นพระอรหันต์ ชวนลูกชายกลับบ้านไม่ได้แล้วละ กลับบ้านไม่ได้เพราะอะไร เพราะว่าสิ่งนั้นมันเป็นผู้เสพกาม มันเป็นเรื่องของกามารมณ์ มันเป็นเรื่องสิ่งต่างๆ มันเบียดเบียนกัน ต้องอยู่ในวิหารธรรม ต้องอยู่ในรุกขมูล สิ่งที่ว่ามันเป็นธรรมชาติ

สิ่งที่เป็นสัจจะเป็นความจริง เป็นความจริงอย่างนั้น ถ้าเป็นความจริง เห็นไหม ที่นี่ไม่เดือดร้อน ที่นี่ไม่วุ่นวาย ถ้าหัวใจมันไม่เดือดร้อน มันไม่วุ่นวาย แล้วทำอย่างไรละ

เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา ทาน ศีล ภาวนา

ทำทานๆ มันเป็นเรื่องการฝึกหัดอบรมบ่มเพาะ ธรรมชาติของโลก ธรรมชาติของการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ นี่สิ่งที่เป็นไป สิ่งที่มีความสงบสุขของใจ ความสงบสุขของใจ สิ่งที่จะชวนชวายจากภายใน

การชวนชวายจากภายใน ถ้าเราไม่สนใจ เราก็จับต้องสิ่งใดไม่ได้

ครูบาอาจารย์ของเราที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เวลาเขาตั้งกติกาก่อนขึ้นมา ถูงดวงศักรๆ ใจศีลในศีลใจ ถือผ้า ๓ ผืน ฉันทะมีอยู่เดียว แล้วอดนอน อดอาหาร เพราะอะไร นี่ใจ ธาตุขันธ์ทัฬหิจิตๆ เพราะอะไร

ความคิดเรานั้นแหละ กามคุณในหัวใจของตนนั่นแหละ กามฉันทะ มันคิดทั้งวันทั้งคืน นั่นนะ

กามราคะมันอยู่ภายนอก มันเป็นเรื่องของวัตถุ กามฉันทะมันเป็นเรื่องภายในหัวใจของตน มันเบียดเบียนหัวใจของตนอยู่อย่างนั้นแหละ ตัวเองไม่รู้เรื่องหรือ ถ้าจะเอาจริงเอาจังต้องต่อสู้กับมัน

นี่ใจ ครูบาอาจารย์ที่ท่านฝึกหัดปฏิบัติ ท่านถึงรู้ว่าการปฏิบัติมันแสนยาก มันแสนยาก มันต้องชนะใจของตัวเอง การชนะใจของตัวเองนั่นแหละคือสัมมาสมาธิ การชนะใจของตัวเองมันเห็นโทษ เห็นโทษมันก็ไม่ฟุ้งไม่ซ่าน ไม่คิดออกไปนอกกลุ่มนอกทาง แต่จะคุมมันอย่างไร เพราะมันเป็นนามธรรมๆ

นี่ใจ อยู่ทีวาสนา เราว่าวาสนาๆ เพราะเราดูนิสัยใจคอของคน ถ้ามีวาสนานะ มันคิดบวก คิดดี แล้วการกระทำของเรา เพราะทุกคน เราเป็นคนดี ทุกคนว่าเป็นคนดีทั้งนั้นแหละ แล้วอะไร มันดี อะไรมันชั่ว

ถ้ามีสติมีปัญญานะ ผิดชอบชั่วดี มันเห็นถูกต้องชอบธรรม

ไอ้คนพาล เห็นผิดเป็นถูก เห็นชั่วเป็นดี เห็นกิเลสเป็นเรา นี่ใจ มันไม่มีวาสนา เหมือนคนตาบอดสี เหมือนคนตาบอด มันไม่รู้จักแสงสีเสียง ไม่รู้จักอะไรเป็นจริง ไม่เป็นจริง

แล้วเวลาภาวนาใจ รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร

ก็ความคิดเราทั้งนั้นนะ เป็นบ่วงของมาร มันก็คิดลบทั้งนั้นนะ เป็นพวงดอกไม้ มันเียนยอ มันก็ไม่ใช่ทั้งนั้นนะ มันไม่ใช่เพราะอะไร นั่นนะพลังงานทั้งนั้นนะ คิด พอคิดมันก็ฟุ้งซ่าน ฟุ้งซ่าน นี่สัญญา สังขาร วิญญาณรับรู้ หมุนไปอยู่อย่างนั้นนะ

เวลาคิดบวกหรือคิดลบ มันมีสติมีปัญญาหรือไม่ ถ้ามีสติมีปัญญา ปัญญาอบรมสมาธิ ใจ คิดอย่างนี้เป็นปัญญาอบรมสมาธิ เพราะมันคิดโดยสามัญสำนึกของตน

เขาบอก โอ้ย! นั่นใช้ปัญญาแล้ว

ปัญญาอะไรของมึง มันอยู่ที่วุฒิภาวะของคน มันจะสูงจะต่ำมากน้อยขนาดไหน แล้วครูบาอาจารย์ของเรา บุคคล ๔ คู่ โสดาปัตติมรรค สกิทาคามีมรรค อนาคามีมรรค อรหัตตมรรค มันแตกต่างกันตรงไหน มันมีคุณสมบัติอย่างไร แล้วมันเปรียบเทียบกันอย่างไร

เวลาบรรลุนิพพาน เรื่องของมึง บรรลุไปเลย เหตุไม่มี ไร้สาระ

คนไม่มีหน้าที่การงาน ไม่มีอาชีพ มันจะมีการดำรงชีพได้อย่างไร มันเป็นไปได้ไม่ได้ ที่มันเป็นไปได้มันแอบอ้างทั้งนั้นนะ อ้างเล่ห์ อ้างว่า มันพูดธรรมะไง ธรรมะภาคปริยัติ ธรรมะเชิงปฏิบัติ พูดหรือก ค่อมพืชมอรรค์มันออกมาหมดละ กดไป พระไตรปิฎก กดถามตอบได้หมดละ แล้วเราสงสัยไหม

ถ้าเราสงสัยของเรา สงสัยของเรามันเป็นความคิด เป็นความรู้ลึก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภณารื้อสัตว์ชนสัตว์ รื้อสัตว์ชนสัตว์ตรงนั้น ตรงที่หัวใจของคน

เรื่องมนุษย์คนพาล ใ้อพวกพาล มนุสสเปโต มนุสสตีรจจานมากมายมหาศาล แล้วเราเป็นได้ทุกสถานะ เราจะเป็นเทวดาก็ได้ มนุสสเทโว ถ้าเราคิดบวก คิดดีคิดงาม ถ้าเราเป็นเปรต เป็นผี มนุสสเปรต มนุสสผี มนุสสเดรัจฉาน

ไม่ต้องไปชี้ใครหรือ เราเนาะ ตัวเรานั้นนะ เวลามันสวดยอารมณ์ มันสวดยสถานะอะไร เปรตผี หรือสวดยสถานะของเทวดา ถ้าเราเป็นเทวดามันก็คิดบวก คิดดีคิดงามของเรา เราก็ฝึกหัดปฏิบัติของเรา เพราะทาน ศีล ภาวนา

เรื่องของระดับของท่าน สังคมของชาวพุทธเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่เสียสละเพื่อความสงบร่มเย็นเป็นสุข คนรอบข้างเป็นสุข เราก็จะเป็นสุขไปด้วย เห็นคนรอบข้างมีความอุดมสมบูรณ์ เราก็ชื่นใจ เห็นคนขาดแคลน เห็นคนทุกข์คนยาก เราก็สะท้อนใจนะ แต่มันเป็นเวรเป็นกรรมของสัตว์ เป็นเวรเป็นกรรมของสัตว์ เห็นไหม ถ้าเรามีอำนาจวาสนา เราได้สร้างอำนาจวาสนาเราแล้ว เราสร้างคุณงามความดีของเรา

ผู้ที่มีอุดมสมบูรณ์ มีคุณงามความดี ก็ให้เขาได้อริยทรัพย์ ได้ทรัพย์ที่มีความจริงมากกว่านั้น แล้วจะให้เขาได้สัมผัส เขาได้รับรู้ เห็นไหม สมัยพุทธกาลเขาไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เพราะอย่างนี้ เพราะมันมีความสุขของมัน มันมีความกระจำแจ้งในหัวใจของมัน มันมีความเคารพบูชาของมัน มันแสวงหาของมัน

สมัยเราไปเที่ยววัดดังค์ใหม่ๆ ทุกคนแสวงหา ทุกคนดั้นด้นเข้าไปหาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ไปหาครูบาอาจารย์ เพราะอะไร เพราะท่านชี้ชุมทรัพย์ให้เรา ท่านบอกถึงการกระทำว่ามันผิดมันถูกอย่างไร

ไ้เราเพื่อเจอเพื่อฝันเพื่อพัก ละเมอเพื่อพัก แล้วคนที่ไม่มีวาสนา จิตใจมันอ่อนแอไง มันไม่มีเหตุไม่มีผล ใครพูดอะไรก็เชื่อ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาสอนไว้ กาลามสูตร ห้ามเชื่อๆ ห้ามเชื่อๆ เพราะอะไร เพราะไ้ที่ว่านุ่มนวลอ่อนหวาน ผิดทั้งนั้นนะ มันไม่ใช่นุ่มนวลอ่อนหวาน ไม่ใช่แข็งกระด้าง ไม่ใช่อะไรทั้งสิ้น มันเป็นสัจจะเป็นความจริงในหัวใจของตน ถ้ามันทำได้จริง ถ้าทำได้จริงขึ้นมา สัจจะเป็นความจริงอันนั้นมันเป็นความจริง ถ้าเป็นความจริง

แล้วเราล่ะ

เรานุ่มนวลอ่อนหวาน ออเขาจะหลงในใจของตน มันจะเป็นความจริงไปได้อย่างไร เพราะ สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา

ที่เขาบอก สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา

แล้วเราบอกว่า ธรรมมันมีเหตุมีผลของมัน มันชัดเจนของมัน อันนั้นเป็นบุคคล ๔ คู่ที่ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมเขาคุยกัน เขาเข้าใจกัน

ไอ้ของเรา ที่ว่าเพื่อเจ้า เพื่อฝัน ละเมอเพื่อพัก อนัตตา ธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา ไม่มีมันเป็นอนัตตาในตัวมันเอง

แต่เวลาเราฝึกหัดประพฤติปฏิบัตินะ จักขุญาณ ความรู้สึกนึกคิด ความทุกข์ความยาก มันเป็นอนัตตา ไอ้เราต่างหากเห็นแล้วมันสยดสยอง พอเห็นแล้วสยดสยอง มันก็ปล่อยวางๆ

แล้วถ้าปล่อยวาง ชั่วคราวๆ ทั้งนั้นนะ เพราะมันไม่มีเหตุมีผล มันสรุปลงไม่ได้ พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า

เวลาทำความสงบของใจเข้ามาทำเพื่ออะไร

ทำเพื่อพักจิตเพื่อจะไปทำงานต่อ

นี่ก็เหมือนกัน เรามาพักผ่อน พักผ่อนเพื่อจะไปทำงานต่อ เพื่อร่างกายให้มันหายเหน็ดหายเหนื่อยมาทำงาน นี่ถ้าทำสัมมาสมาธิ มันได้พักได้ผ่อนของมัน มันมีกำลังของมัน

สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา มันรู้อย่างนี้ใหม่ ไม่รู้หรอก

ว่างๆ ว่างๆ

ว่างๆ เป็นอย่างไร

ก็มันว่างๆ

แล้วว่างอย่างไร

ก็มันว่างๆ

มันมีอะไรของมันล่ะ มันไม่มีที่มาที่ไป ว่างๆ ก็บอกมาสิว่ามันว่างเพราะอะไร แล้วทำอย่างไรมันถึงว่าง แล้วไอ้ที่ว่าง คนนั้นมันว่างจริงหรือเปล่า มันว่างมันต้องมีเหตุมีผลสิ กำของไว้ในมือ ถ้าไม่คลายออก ไม่โยนมันทิ้ง มันจะปล่อยมือได้อย่างไร ว่างๆ กำหมัดแน่นไว้เลย ว่างๆ ว่างๆ อยู่ นั่นนะ

เวลาเราทำความสงบของใจเพื่อมาพักจิต พักจิตให้มันมีกำลัง แล้วคนที่ทำงานเขาจะรู้ เวลาทำไปด้วยกิเลสค้นหาความทะยานอยาก ทำไปด้วยความอยากได้อยากเป็น โอ้โฮ! เหน็ด เหนื่อย เหน็ดเหนื่อยมาก แล้วงานนั้นมันจะคาราคาซัง งานนั้นมันไม่เป็นชิ้นเป็นอันนะ

เวลาอย่างนั้น ถ้าได้สติ อ้อ! เราพลาดอีกแล้ว นี่คือสัญญาทั้งหมด จิตไม่มีกำลัง วางให้หมด กลับมาพุทโธฯ จิตมันสงบ โอ้โฮ! มันสดชื่น มันมีกำลัง พอไปใช้ปัญญา คราวนี้มันเป็นชิ้นเป็นอัน ใสนั่นเป็นรูป ใสนี้เป็นเวทนา ใสนั่นเป็นสังขาร อันนี้มันเป็นวิญญาณ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ มันรู้มันเห็นของมัน มันแยกมันแยะของมัน พอแยกแยะ มันคืออะไรละ

ส่วนประกอบของความคิด ถ้าไม่สมบูรณ์แบบ มันจะเป็นอารมณ์มาไม่ได้ แล้ว ส่วนประกอบของความคิดมันแยกออก เหมือนล้อรถ ถ้ามันแยกออก มันจะหมุนไปได้อย่างไร ถ้าหมุนไม่ได้มันก็วางๆ มันเห็นของมันเป็นชิ้นเป็นอัน เป็นสังขารรวมในหัวใจของตน บังคับตั้ง สันติภูมิโก

เวลาพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า ตทังคปหาน เวลาพอจิตใจมันอ่อนแอ มันคิดเป็นอันเดียวเลย แยกไม่ออก มันเริ่มมั่วแล้ว สุดท้ายแล้วก็วาง พักจิต พักจิตด้วยสัมมาสมาธิ พอสัมมาสมาธิ มีกำลังพิจารณาไปแล้วเวลามันขาด รูปเป็นรูป กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ ชันธ ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชันธ ๕ ชันธ ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ชันธ ๕

แล้วนี่มันใช่หรือไม่ใช่ละ ตอนนี้นั้นใช่หรือไม่ใช่

มันใช่เวลาจะคุยอวดกันไถวามันใช่ คุยไม่คุยอวดกันว่าชันธ ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชันธ ๕ แต่มันไม่รู้จักชันธ ๕ ไม่รู้จักอารมณ์ของตัวเอง ไม่เห็นกิเลสค้นหาความทะยานอยาก แล้วมันจะ ละได้อย่างไร

ถ้ามันละด้วยความจริง เห็นไหม ไปวัดไปวา เราทำบุญทำกุศลเพื่อร่างกายของตน เพื่อ บุญและบาปในวัฏฏะนี้ ตีฆัตตประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นสังขจะเป็นความจริง พักใจของตน ใจได้พักเป็นจริงเป็นนิสสัย ใจได้ตีฆัตตการกระทำ มีครูบาอาจารย์ที่ดีงาม จะเป็นบุคคล ๔ คู่

บุคคล ๔ คู่ จิตดวงนี้มหัศจรรย์ เป็นได้หลากหลายนัก เป็นโสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล
สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล อนาคามีมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล มรรค ๔
ผล ๔ บุคคล ๔ คู่ ถ้ามันไม่เป็น มันจะรู้ได้อย่างไร

สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา ก็อนัตตาของมึงไง

อกุปฺปธรรมไม่ใช่อนัตตา อกุปฺปธรรม ผู้รู้ ทำลายผู้รู้ ผู้รู้นั้นทำลายภวาสวะ ทำลายภพ
มันเป็นอนัตตาตรงไหน

มันทำลายภวาสวะ ทำลายภพจนเป็นวิหารธรรม เป็นคุณธรรมในหัวใจดวงนั้น เอวัง